

Bo strategija le še en papir?

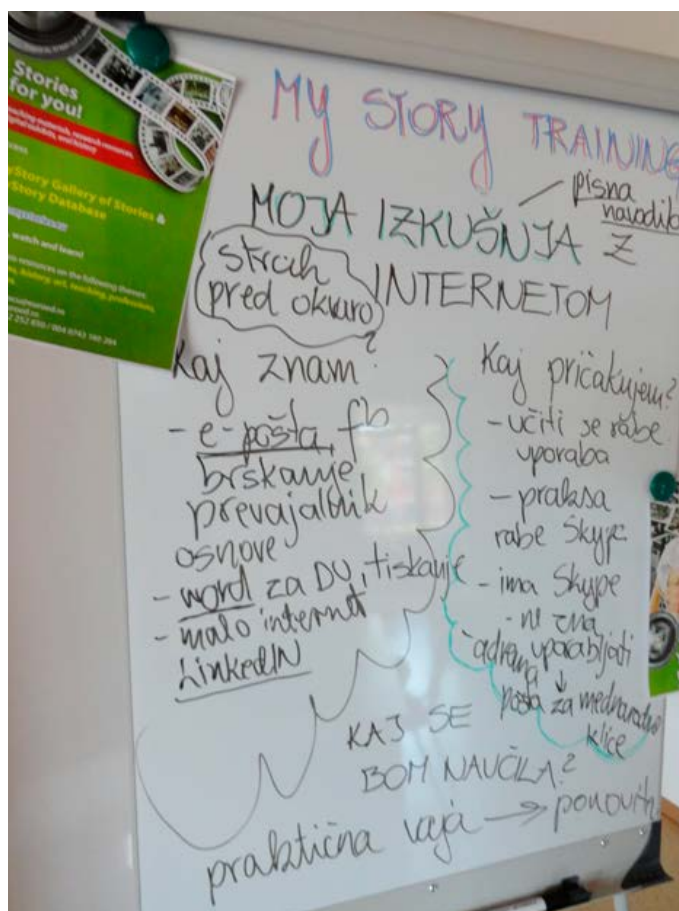
Upokojenci, povezani v Zvezo društev upokojencev Slovenije, smo bili v zadnjih 12 letih večkrat povabljeni k sodelovanju pri oblikovanju in celo koordinaciji raznih politik ali strategij, ki naj bi podpirale varno in zdravo staranje ter sožitje generacij. Leta 2010 se je končala ena takih strategij, pri kateri smo sodelovali tudi v njenem upravljanju. Njena težava: ni bilo potrebnih sredstev in izvedbenih akcijskih načrtov ali programov, ki bi jih morali pripraviti v ministrstvih. Ni imela izbornih sredstev in ne ustreznega nosilca. Svet, ki se je o tem pogovarjal, pa smo imeli. Na koncu tega obdobja za čas od 2011 dalje so napovedali novo strategijo, delali smo na njej, novo vodstvo ministrstva pa je ocenilo, da ni potrebna. Sedanja vlada je ponovila obljubo v svoji koalicijski pogodbi.

Citat: »Oblikovali bomo dolgoročno strategijo soočanja z demografskimi spremembami in za osebe, ki so dolgotrajno odvisne od nege in pomoči, celovito uredili sistem dolgotrajne oskrbe. S postopnim vstopom in izstopom s trga dela bomo spodbujali zgodnje zaposlovanje in kasnejše upokojevanje. Poiskali bomo dolgoročno vzdržne in demografskim spremembam prilagojene vire za zagotavljanje dostojne ravni pokojnin, dostopnih storitev in pomoči.«

Vmes je bilo nekaj študij in projektov, celo vladin sklep za popolno strategijo upravljanja dolgožive družbe, ki bo poleg napovedanih demografskih sprememb upošteval še rodnost in migracije. A se je zadnji širši koncept izgubil. Sedaj imamo dokument Strategija dolgožive družbe, katerega osnutek (april 2017) je tudi na spletni strani ZDUS. Besedilo je dobro urejeno, tudi pregled stanja je dober, vsebuje pojasnila, za veliko stvari pa je dokaj neuravnoteženo. Na primer stanovanja so omenjena 26-krat, socialna zaščita in varnost pa 60-krat. In če se spomnimo starih strategij: brez ustreznih akcijskih načrtov je to zgolj papir.

Bilančnih okvirov za prihodnjo večjo rodnost in potrebne migracije še nimamo. Napovedi Evropske komisije kažejo, da naj bi v Sloveniji ob nespremenjenih politikah javni izdatki za financiranje sistemov socialne zaščite do leta 2060 dosegli četrtno BDP, blaginja pa bo izenačena in splošna. To napoveduje tudi vladina vizija Slovenija 2050. To bo, če ne bo spremembe in reform, določalo položaj bodočih upokojencev.

Strateški cilji za uresničitev vizije, ki izhajajo iz stanja in sprememb v demografski strukturi prebivalstva, so znani. Po sprejetju Strategije dolgožive družbe bodo pristojna ministrstva pripravila akcijske načrte s konkretnimi predlogi rešitev za uresničitev začrtanih usmeritev. Akcijski načrti morajo biti konsistentni, da omogočijo uresničevanje začrtanih ciljev. Njihovo medsebojno usklajenost in skladnost z usmeritvami strategije bo treba zagotavljati na nacionalni, lokalni in regionalni ravni. Pri oblikovanju odgovorov na izzive dolgožive družbe bodo imeli poleg usmeritev, ki jih zajema strategija, pomemben vpliv ukrepi na številnih drugih področjih: spodbujanje vzdržne gospodarske rasti in krepitev gospodarske

razvitosti, družinska politika, migracijska politika za spodbujanje priseljevanja delovne sile iz tujine in njeno integracijo. Strategija dolgožive družbe se sicer osredotoča predvsem na ukrepe za kakovostno staranje, usklajena pa bo z razvojnimi dokumenti, ki urejajo druga omenjena področja. Posebnega pomena bo tudi prilagoditev proračunskega načrtovanja v smeri ciljno naravnane programa proračuna, ki bo zagotovil usklajenost načrtovanih aktivnosti v zadanih fiskalnih okvirih.

Zveza društev upokojencev bo naredila vse, da se ohrani moto nič o nas brez nas. Smo tega sposobni? Smo sposobni sodelovati pri pripravi napovedanih akcijskih načrtov in kako? Vodstvo ZDUS je odločilo, da bomo skupaj napisali memorandum o naših zahtevah in pričakovanjih, podobno kot smo ga predložili vladi leta 2009. V njem bo že pred volitvami spomladi 2018 zapisana večina pričakovanj in zahtev, tako da bodo vsebine lahko sestavine akcijskih načrtov.

Tomaž Banovec

Vsebina

Bo strategija le še en papir?	1	Vseslovenski projekt zgodnjega odkrivanja demence	11
Prihodnje leto konec varčevanja.	2	Priznanje za Edvarda Kavčiča	13
Aktivno staranje je pomembno.	3	Nasilje za štirimi stenami	13
ZDUS – mednarodno sodelovanje	3	Praznično v hrastniški knjižnici.	14
Povabilo na 17. F3ŽO.	5	Srečanje z Milanom Kučanom	14
Pravila športnih iger ZDUS.	7	EURAG o seniorskem turizmu	15
Obvestilo o pričetku postopka za zbiranje predlogov za priznanja ZDUS za leto 2017	9		

Prihodnje leto **konec varčevanja**

Prihodnje leto bodo odpravljeni vsi varčevalni ukrepi, ki veljajo za usklajevanje pokojnin in izplačilo upokojenskega regresa. „Tako se vračamo na raven pred sprejemom zakona za uravnoteženje javnih financ,“ je 22. maja v državnem zboru povedal premier Miro Cerar. Za zakon o demografskem skladu je izrazil željo, da ga v DZ pošljejo do poletja.

Po besedah Cerarja se bodo pokojnine v letih 2018, 2019 in 2020 usklajevale po sistemskem zakonu in ne več po zakonu za uravnoteženje javnih financ, ki je na tem področju prinesel omejitve. Enako bo veljalo za upokojenski regres, ki bo v prihodnjem letu izplačan v višini, kot je bil pred uveljavitvijo varčevanja.

„Tako bomo že naslednje leto zagotovili, da bodo vsi omejitve-

ni ukrepi na tem področju odpravljeni,“ je dejal v odgovoru na poslansko vprašanje Marjane Kotnik Poropat (DeSUS), ki jo je zanimalo, kaj si lahko v prihodnje obetajo upokojenci. V vladi si bodo prizadevali tudi za to, da bi čim prej zaživel demografski sklad. Cerar verjame, da bodo vsi vpleteni zmogli toliko modrosti, da bi bil zakon o demografskem skladu na vladi sprejet in nato poslan v DZ do poletja. „Trenutno potekajo zadnja usklajevanja. Trudimo se, da bi še pred sprejemom na vladi besedilo uskladili z vsemi deležniki in koalicijskimi partnerji,“ je dejal. Izrazil je željo, da bi bil sklad med drugim finančno vzdržan in da bi zagotovil racionalno poslovanje.

STA

Aktivno staranje je pomembno

Sodelujoči na konferenci Slovenija 2030 – Izzivi srebrne generacije, ki jo je 8. maja gostil predsednik republike Borut Pahor, so izpostavili pomen načrtnega delovanja. Soglašali so s pristopom v osnutku strategije dolgožive družbe, ki dejavnosti, doslej značilne za posamezna življenjska obdobja, ne ločuje več med seboj, ampak poudarja prepletanje.

“Živimo v času, ko so nekatere stvari šle že predaleč, medtem ko se nanje nismo odzvali,” je opozorila državna sekretarka v kabinetu predsednika vlade in vodja delovne skupine za pripravo strategije dolgožive družbe Marija Pukl. Osnutek strategije, ki je v javni razpravi, vlada pa naj bi predlog sprejela v začetku julija, po njenih besedah predpostavlja aktivnost v vseh življenjskih obdobjih in možnost vključevanja vseh generacij glede na njihove možnosti in znanja.

Osnutek strategije si po besedah Davorja Dominkuša z ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti prizadeva za to, da bi zagotovili dostojno in varno staranje tako sedanje kot prihodnjih generacij. “Paradigma klasične delitve posameznika na čas šolanja, dela in upokojitve se bo morala spremeniti,” je opozoril. Po njegovih besedah bodo potrebne spremembe, saj jih zahtevajo izzivi pred nami.

Tomaž Banovec, član strokovnega sveta ZDUS, je opozoril, da je treba starejšim, ki zmorejo in želijo, tudi po upokojitvi zagotoviti, da se izobražujejo in delajo. Zdaj pa jim delo prepovedujejo. Ljudem je treba omogočiti čim več fleksibilnih oblik dela.

Eva Helena Zver z Urada RS za makroekonomske analize in razvoj je kot ključni dejavnik opredelila način uresničevanja strategije v družbi. Po njenem mnenju bi morala vsa zakonodaja, ki jo sprejemamo, upoštevati vidik dolgožive družbe in narediti ustrezne izračune. “V prihodnje vseh pravic, ki jih imamo danes, samo z javnimi viri ne bo mogoče pokriti, zato bodo pomembna tudi zasebna zavarovanja,” je opozorila.

Predstojnik Inštituta za ekonomska raziskovanja Boris Majcen je menil, da je nujno redno informiranje družbe o obravnavanih temah. Tako jih bodo ljudje razumeli, ne pa se jih bali, je pojasnil. Sicer pa je po njegovi oceni nujno imeti sistem, po katerem bodo izobraženi ljudje ostajali v državi in se ne bodo izseljevali. “Brez takšnega sistema smo pogoreli na začetku,” je prepričan.

Predsednik parlamentarnega odbora za delo Uroš Prikl iz DeSUS je spomnil, da dve tretjini zaposlenih prejemata povprečno plačo. Glede na to po njegovih besedah ni pričakovati, da bodo njihove pokojnine dostojne.

“Če je delovno mesto zdravo in varno, bo delavec lahko delal dlje, tudi stroški zdravstvene blagajne bodo nižji,” je dejal Andrej Zorko iz Zveze svobodnih sindikatov Slovenije. Po njegovih besedah so “izzivi srebrne generacije izzivi Slovenije”. “Treba je gledati na družbo kot celoto, sicer bodo delitve uničile načelo solidarnosti,” je opozoril.

Vito Flaker s fakultete za socialno delo je spomnil, da je Slovenija med državami, kjer je v ustanovah največ starejših ljudi. “Ustanove so tudi način za izločanje,” je opozoril. Nekateri domovi za starejše so po njegovih besedah dobri, medtem ko imajo nekateri do starejših “pokroviteljski” odnos.

Po njegovih besedah je na področju skrbi za starejše mogoče narediti zelo veliko, da bi bila ta “človeka vredna”. Informacijska podpora danes po njegovem opozorilu omogoča številne storitve. Tako za veliko starejših ni potrebe, da bi bili v domu, je dejal.

Delovati je treba načrtno, je opozorila predstojnica Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje Ana Krajnc. “Ne le izobraževanje, tudi delo je vseživljenjsko,” je poudarila. Vseživljenjsko delo je po njenem opozorilu pogoj za sodelovanje generacij. “Starejši moramo ostati v srcu ekonomskega dogajanja,” je pozvala.

STA

ZDUS – mednarodno sodelovanje

Objavljamo interni razpis za sofinanciranje mednarodnega sodelovanja društev upokojencev (v nadaljevanju DU) v letu 2017.

Na razpis se lahko prijavijo DU, ki:

- so že ali bodo v letu 2017 **izvajala kulturne, športne oz. re-kreative ter druge ustvarjalne dogodke** s sorodnimi organizacijami iz tujine in
- imajo poravnano članarino za leto 2016.

Rok za prijavo je **31. julij 2017**. Postopek prijave: Izpolnite prijavitni obrazec. DU pošljejo prijavitni obrazec svoji pokrajinski zvezi, ta pa naj zbrane prijave, opremljene s svojim mnenjem, pošlje po navadni pošti na naslov: ZDUS – za mednarodno sodelovanje

društev upokojencev Kebetova 9, 1000 Ljubljana ali po elektronski pošti na spodaj navedeni e-naslov.

Če je bil dogodek mednarodnega sodelovanja v času razpisa že izveden, lahko k prijavi dodate tudi vabila, kratko poročilo, kopije računov ipd. Komisija bo upoštevala prijave, ki bodo prispele na ZDUS do 31. julija 2017. Rezultati razpisa bodo objavljeni konec avgusta 2017.

Več: Alenka Ogrin, alenka.ogrin@zdus-zveza.si ali **01 62 05 480**. Besedilo razpisa in prijavnico lahko dobite tudi na spletni strani ZDUS.

Za mednarodno sodelovanje ZDUS

Jožica Puhar

17. FESTIVAL ZA *tretje* ŽIVLJENJSKO OBDOBJE

VSTOP PROST!

26.–28. september 2017

od 9. do 18. ure / Cankarjev dom, Ljubljana

Vsi smo ena generacija!

www.f3zo.si

**10%
POPUST**

S kodo za popust #ZDUSPLUS10
vam ob prijavi pripada 10 %
popusta na vse oblike sodelovanja
(akcija traja do 31. julija).

FESTIVAL ZA *tretje* ŽIVLJENJSKO OBDOBJE

**Več kot
160
razstavljavcev**

**Izobraževalni
in strokovni
program**

**Nasveti in
meritve za
zdrav
življenjski
slog**

**Medgeneracijsko
ustvarjanje**

**Bogat
kulturni in
spremljevalni
program**

**Več kot
17.000
obiskovalcev**

**Naravni
načini
zdravljenja**

**Sejemski
popusti**

Organizatorja:

Povabilo na 17. F3ŽO

V Zvezi društev upokojencev Slovenije (ZDUS) se z vso odgovornostjo pripravljamo na našo največjo prireditev, ne samo v Sloveniji ampak v širšem krogu bližnjih držav EU, v okviru katere se na zelo obiskanih predstavitev, predavanjih in okroglih mizah posvetimo vsem ljudem, ki so prišli v obdobje aktivnega staranja. Če ne prej namreč po 65. letu starosti zagotovo nastopijo različne situacije, v katerih se srečujemo s problemi, nastalimi iz različnih vzrokov, npr. staranje, bolezni, osamljenost, gmotni položaj ...

Ugotavljamo, da starejši premalo izražamo svoje težave in ne najdemo usklajenih stališč, da bi se na ustrezen način povezovali in skupaj nastopali ter tako politiko kot javnost opozarjali na probleme, s katerimi se soočamo.

ZDUS je primerno mesto za tovrstne organizirane posvete in pripravo programov, ki bi služili vsakokratni vladi, da nas ne pozabi – kar se je dogajalo in se še dogaja ter postaja stalnica pozabljenih in izgubljenih v sodobnem svetu. Pripravljamo tudi predstavitev medgeneracijskega sodelovanja ZDUS z Mladinskim svetom Slovenije. Ravno na tem področju se vse bolj kaže, da je treba k sodelovanju pravočasno povabiti tudi mlade, tako se na obeh straneh soočimo s problemi in si lažje pomagamo z nasveti, ki so obojim potrebni, predvsem pa koristni.

Festival je popolna priložnost, da se ZDUS v različnih oblikah in s pestro vsebino, oblikovano preko programov strokovnih komisij ZDUS, dobro predstavi in vodi okrogle mize o problematiki starejših ljudi in o humanitarni dejavnosti v ZDUS. Tak način delovanja je bil uveden že v preteklosti, a je kljub trenutni dobri

volji izpuhtel. Letos se bomo posvetili večjemu delu problemov, ki pestijo starejše. Ena pomembnejših tem bo zagotovo obnova Memoranduma iz leta 2009, ki se bo osredotočil na Strategijo dolgožive družbe z močnim poudarkom na pripravi dokončne vsebine Zakona o dolgotrajni oskrbi, ki ga čakamo že vrsto let.

Ljubljana, april 2017

*Predsednik ZDUS
Janez Sušnik*

Delavska hranilnica

Člani društev upokojencev! Pridružite se množici komitentov v Delavski hranilnici

**HRANILNICA NUDI ČLANOM DRUŠTEV UPOKOJENCEV, KI ODPREJO
OSEBNI RAČUN Z REDNIMI PRILIVI POKOJNINE, NASLEDNJE UGODNOSTI:**

- najugodnejše poslovanje z osebnim računom na slovenskem bančnem trgu, ki se kaže v najnižji ceni vseh plačilnih storitev, nekaj storitev pa je tudi brez provizij (dvigi na bankomatih ...),
- dve leti brez stroškov vodenja novo odprtega osebnega računa, potem pa je strošek 0,80 EUR,
- dodatni limit na računu obrestujemo samo 6,5 %,
- plačevanje položnic samo 30 centov,
- plačila z bančno kartico Mastercard z odlogom plačil in možnostjo nakupa na obroke do 12 mesecev,
- MasterCard kartico prvo leto brez nadomestila, nato 10 EUR letno,
- zelo ugodne potrošniške kredite do 10 let:
 - zavarovanje kreditov urejamo z lastnim zavarovanjem, poroštvom ali hipoteko,
 - mesečni stroški vodenja kredita so 1,50 EUR.

**Člani društev upokojencev v Delavski hranilnici Vam omogočamo
vodenje osebnega računa Z EVIDENČNO HRANILNO KNJIŽICO**

OGLASITE SE V ENI OD POSLOVALNIC DELAVSKE HRANILNICE PO SLOVENIJI!

E-mail: info@delavska-hranilnica.si

Spletni naslov: www.delavska-hranilnica.si

Preživite poletje na slovenski obali

Upokojenci, ki so članu društva, kluba in aktiva upokojencev pri ZDUS, imajo 10% popusta na penzijske storitve.

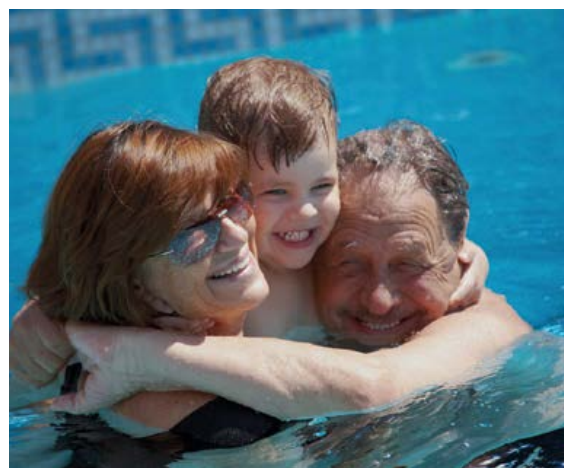
Naš Kneippov
vrt je sestavljen iz
cvetočega travnika, vrta
zdravilnih rastlin, zelišč
Krasa in Istre
ter iz osrednjega dela.

Skozi vrt je urejena krožna
pot, ob kateri so tudi korita
za hladne oblike rok in
nog. Lepo vabljeni na
sprostitve.

UPOKOJENCI	26.5.–15.6.	16.6.–13.7.	14.7.–15.8.	16.8.–9.9.
Polni penzion	52 €	54 €	59 €	54 €
Polpenzion	46 €	48 €	53 €	48 €
OSTALI GOSTJE				
Polni penzion	60 €	63 €	68 €	63 €
Polpenzion	54 €	57 €	62 €	57 €

Ceno so v EUR na osebo na dan. **Doplačila:** enoposteljna soba 11,00 EUR, polni penzion 6,00 EUR, turistična taksa 1,27 EUR. Otroški popusti.

delfin ***
HOTEL

T 05 660 74 00
rezervacije@hotel-delfin.si
www.hotel-delfin.si

Pravila športnih iger ZDUS

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

Ta Pravila urejajo načrtovanje in izvajanje športnih iger v Pokrajinskih zvezah društev upokojencev (v nadaljevanju PZDU) in Zvezi društev upokojencev Slovenije (v nadaljevanju ZDUS).

2. člen

Športne igre upokojencev se izvajajo po programu, ki ga predlaga Komisija za šport, rekreacijo in gibalno kulturo ZDUS (v nadaljevanju Komisija ZDUS).

Program državnih športnih iger (v nadaljevanju **DŠI**) potrdi Upravni odbor ZDUS, program pokrajinskih športnih iger (v nadaljevanju **PŠI**) pa Upravni oziroma Izvršilni odbor PZDU.

3. člen

Naloga Komisij v PZDU in ZDUS je, da vsaj enkrat letno organizirajo športne igre upokojencev.

Na **PŠI** sodelujejo športniki iz Društev upokojencev (v nadaljevanju DU), vključenih v PZDU, na **DŠI** pa ekipni prvaki **PŠI** v posameznih športnih panogah.

4. člen

Komisija ZDUS v začetku tekočega leta objavi razpis za izvedbo **DŠI** v posameznih športnih panogah.

Komisija ZDUS določi maksimalno višino prijavnine za tekoče leto in jo navede v razpisu za zbiranje ponudb organizatorjev **DŠI** skupaj z drugimi pogoji razpisa.

Ponudbo za izvedbo tekmovanja v posamezni športni panogi lahko dajo samo tiste PZDU, ki izvajajo **PŠI** v tej športni panogi, na obrazcu za prijavo na razpis (**priloga 2**).

Na podlagi prispelih prijav Komisija ZDUS izbere najboljšega ponudnika (tekmovališče, topla prehrana za vse udeležence, praktične nagrade za najboljše uvrstitve ...) in mu zaupa izvedbo **DŠI** v športni panogi, za katero je poslal ponudbo.

Komisija ZDUS z izbranimi organizatorji uskladi datume tekmovanj, da se ne bi tekmovanja v različnih športnih panogah dogajala na isti dan. Poleg navedenih kriterijev za izbiro organizatorja **DŠI** lahko Komisija ZDUS pri dodelitvi organizacije upošteva tudi druge pogoje, kot so jubileji DU, enakomerna porazdelitev po pokrajinah ipd.

Ta določila se praviloma uporabijo tudi pri organizaciji **PŠI**.

RAZPIS TEKMOVANJA

5. člen

Komisija ZDUS obvesti izbrane organizatorje oziroma izvajalce **DŠI** o prvaki posamezne športne panoge na **DŠI** preteklega leta in zmagovalci na **PŠI** tekočega leta, ki imajo pravico sodelovanja na **DŠI**. Organizatorjem pošlje tudi izvod veljavnih Pravil, ki jih morajo organizatorji obvezno upoštevati. Organizatorjem pošlje tudi podatke delegata ZDUS, ki se bo udeležil **DŠI**.

Organizatorji **DŠI** morajo udeležencem športnih iger pravočasno in **najmanj 30 dni** pred tekmovanjem poslati razpis tekmovanja.

Organizator **DŠI** pošlje razpis tekmovanja:

- ekipam, ki imajo pravico do nastopa,
- PZDU,
- delegatom na **DŠI** in
- na ZDUS.

Organizator **PŠI** pošlje **najmanj 20 dni** pred tekmovanjem razpis vsem DU na območju PZDU.

I. DRŽAVNE ŠPORTNE IGRE – DŠI

6. člen

DŠI se izvajajo enkrat letno v panogah iz 8. člena teh pravil, ki jih z vsakoletnim razpisom določi Komisija ZDUS.

DŠI v posamezni športni panogi se izvedejo samo v primeru, če so zastopane ekipe iz najmanj **sedmih (7)** PZDU.

Tekmovanje v posamezni športni panogi se lahko izvede v dveh dneh, če zaradi velikega števila prijavljenih ekip ni časovno izvedljivo v enem dnevu.

Tekmovanja morajo biti praviloma izvedena v dneh od ponedeljka do petka. Tekmovanja v različnih športnih panogah se ne dogajajo na isti dan.

DŠI se izvedejo med 10. septembrom in 20. oktobrom v tekočem letu.

7. člen

Pravico nastopa na **DŠI** imajo:

1. Prvaki **PŠI** v posameznih športnih panogah v tekočem letu. V primeru, da se prvak **PŠI** ne more udeležiti tekmovanja, ga nadomesti drugouvrščena ekipa. Enako velja, če je prvak **PŠI** istočasno državni prvak iz preteklega leta.
2. Prvaki **DŠI** v posameznih športnih panogah v preteklem letu. Če se prvak **DŠI** ne more udeležiti tekmovanja, ga nadomesti drugouvrščena ekipa.
3. Ekipa DU organizatorja **DŠI** v posameznih športnih panogah v tekočem letu.

8. člen

DŠI se izvajajo v športnih panogah:

- BALINANJE,
- KEGLJANJE,
- ŠAH,
- STRELJANJE Z ZRAČNO PUŠKO,
- LOV RIB S PLOVCEM,
- PIKADO IN
- KEGLJANJE S KROGLO NA VRVICI.

V športnih panogah, kjer v ženski konkurenci ni dosežen minimum sedmih (7) ekip, se ekipi žensk omogoči nastop v moški konkurenci in se jih obravnava kot dodatno ekipo iz posamezne PZDU.

Nova športna panoga se uvrsti na **DŠI**, če več kot polovica PZDU izvede **PŠI** v tej športni panogi in jo Upravni odbor ZDUS na predlog Komisije ZDUS uvrsti med tekmovalne športne panoge na **DŠI** ter zagotovi dodatna sredstva v letnem finančnem načrtu ZDUS.

Na osnovi poročil o izvedbi **PŠI** se odpre javna razprava o novih panogah.

9. člen

Komisija ZDUS izmed svojih članov določi DELEGATA za vsako športno panogo **DŠI**.

Naloge delegata so:

- pozdrav nastopajočih v imenu ZDUS,
- spremljanje tekmovanja (otvoritev, izvedba, zaključek),
- sodelovanje pri razreševanju morebitnih nejasnosti,
- ob sodelovanju organizatorja pregled izkaznic DU in ZPIZ nastopajočih,
- ocena izvedbe po končanem tekmovanju (protokol otvoritve, organizacija tekmovanja, pritožbe ...),
- pisno poročilo Komisiji ZDUS – poročilo mora biti tudi priloga potnega naloga za povračilo potnih stroškov, ki ga je potrebno izdati najpozneje na dan tekmovanja.

PROTOKOL OTVORITVE DŠI

10. člen

Ob otvoritvi **DŠI** se praviloma izobesijo državna, občinska in evropska zastava ter prapor ZDUS, odigra se tudi državna himna.

Zaželeno je, da se na otvoritev oziroma razglasitev rezultatov in podelitev priznanj povabi goste, predstavnike občine, športnih institucij, sponzorjev in drugih.

POROČANJE

11. člen

Izvajalci **DŠI** so dolžni v roku **15 dni** po izvedenem tekmovanju poslati Komisiji ZDUS pisno poročilo z rezultati tekmovanja v obliki biltena, ki mora vsebovati: dosežene rezultate z navedbo DU, PZDU in poimensko sestavo ekip.

Bilten z rezultati se pošlje vsem udeleženi ekipam na **DŠI**, vsem PZDU, ZDUS in delegatu ZDUS.

Poročilu ZDUS je potrebno dodati tudi finančno poročilo o stroških, povezanih z izvedbo **DŠI** in priložiti fotokopije računov.

FINANCIRANJE DŠI

12. člen

Na podlagi letnega finančnega načrta, ki ga potrdi Upravni odbor ZDUS, se sofinancira organizacija **DŠI** v posameznih športnih panogah v enakih zneskih.

Sredstva se nakažejo na TRR organizatorja **DŠI** po prejemu popolnega vsebinskega in finančnega poročila o izvedenem tekmovanju.

Za kritje stroškov organizacije lahko organizator **DŠI** poleg namenskih sredstev ZDUS pobere tudi prijavnino. Prijavnina se plača za vse prijavljene člane ekip (vodja, tekmovalci, rezerva).

Organizator tekmovanja v posamezni športni panogi v razpisu **DŠI** ne more navesti višje prijavnine, kot jo je določila Komisija ZDUS za tekoče leto.

TOČKOVANJE USPEHA POSAMEZNIH PANOG DŠI

13. člen

Rezultati **DŠI** vseh tekmovalnih športnih panog se točkujejo na naslednji način:

- prvouvrščena ekipa prejme 20 točk,
- drugouvrščena ekipa prejme 17 točk,
- tretjevrščena ekipa prejme 15 točk,
- ostala mesta se točkujejo po točko manj.

Če v skladu s 7. členom Pravil v posamezni tekmovalni športni panogi nastopi več ekip iz iste PZDU, se v točkovanju upošteva le rezultat najvišje uvrščene ekipe PZDU.

SKUPNA RAZVRSTITEV PZDU PO USPEŠNOSTI NA DŠI

14. člen

Na podlagi seštevka zbranih točk iz vseh tekmovalnih športnih panog **DŠI** (po točkovnem sistemu iz 13. člena teh Pravil) se PZDU razvrsti po uspešnosti od prvega do zadnjega mesta. V primeru enakega števila zbranih točk odloča večje število zmag, drugih mest ...

PODELITEV PRIZNANJ

15. člen

EKIPAM, udeleženi na **DŠI**, se podelijo:

POKALI za osvojeno prvo, drugo in tretje mesto, članom ekip (+ rezerva) pa MEDALJE.

Pri balinanju prejmejo bronasta priznanja (pokal in medalje) tudi ekipa in njeni člani, ki je/so zasedla/i četrto mesto.

Če PZDU zastopa več ekip lahko na podlagi 7. člena dobi pokal in medalje samo najvišje uvrščena ekipa.

POSAMEZNIKOM – tekmovalcem pri posamezni uvrstitvi se podelijo MEDALJE:

- V streljanju z zračno puško, kegljanju, pikadu in kegljanju s kroglo na vrvi za prvo, drugo in tretje mesto komplet medalj (zlata, srebrna in bronasta).
- V lovu rib s plovcem za prvo, drugo in tretje mesto po sektorjih komplet medalj (zlata, srebrna in bronasta).
- Pri šahu se podelijo štiri medalje za najboljše uvrstitve na posamezni deski.

Vsem sodelujočim ekipam se za udeležbo podeli PISNA PRIZNANJA.

PODELITEV POKALOV NAJUSPEŠNEJŠIM PZDU NA DŠI

16. člen

Najuspešnejšim PZDU, ki so zbrale največ točk na **DŠI** po kriterijih iz 13. člena teh Pravil, se podelijo pokali za osvojeno prvo, drugo in tretje mesto v seštevku vseh športnih panog.

Pokali se podelijo na svečan način na eni od prireditelj ZDUS (Zbor članov ZDUS, letno srečanje upokojencev Slovenije ...) ali po želji na letnem srečanju posamezne PZDU.

II. POKRAJINSKE ŠPORTNE IGRE – PŠI

17. člen

Športne aktivnosti v PZDU se izvajajo v skladu s programom PZDU, upoštevajoč kriterije in merila teh Pravil, športnih zvez posameznih športnih panog in pravil PZDU.

18. člen

Nosilci in organizatorji **PŠI** so Komisije PZDU oziroma DU.

PZDU lahko poleg tekmovalnih panog iz 8. člena teh Pravil izvedejo tekmovanja tudi v drugih športnih panogah.

Pokrajinska izbirna tekmovanja **PŠI** morajo biti končana do **30. junija** tekočega leta.

TOČKOVANJE USPEHA PŠI

19. člen

Rezultati **PŠI** vseh tekmovalnih športnih panog se praviloma točkujejo glede na razvrstitev po kriterijih iz 13. člena teh Pravil ali na podlagi Pravil posamezne PZDU.

POROČANJE

20. člen

Takoj po končanih **PŠI**, najkasneje pa do **15. julija**, mora Komisija PZDU poslati pisno poročilo v obliki biltena vsem udeleženi ekipam in na PZDU ter Komisiji ZDUS.

Iz poročila mora biti razvidno, v katerih športnih panogah so bile izvedene **PŠI**, število in sestava udeleženi ekip v posameznih športnih panogah ter dosežene uvrstitve (**priloga 3**).

Poročilu za Komisijo ZDUS mora biti priloženo tudi finančno poročilo, iz katerega so razvidni stroški organizacije **PŠI** (**priloga 4**). Finančnemu poročilu je treba obvezno priložiti fotokopije računov.

SOFINANCIRANJE PŠI

21. člen

ZDUS sofinancira **PŠI** v skladu z letnim finančnim načrtom ZDUS, v katerem je določen znesek za izvedbo **PŠI**.

Posameznim PZDU pripada od odobrenega zneska:

- **60 %** za izvedbo **PŠI** v treh športnih panogah,
- **70 %** za izvedbo **PŠI** v štirih športnih panogah,
- **90 %** za izvedbo **PŠI** v petih športnih panogah,
- **100 %** za izvedbo **PŠI** v šestih ali več športnih panogah.

Upoštevajo se športne panoge iz 8. člena teh Pravil, ki se izvajajo tudi na **DŠI**, poleg teh pa še plavanje, smučanje, namizni tenis, tenis. ZDUS nakaže znesek na TRR PZDU šele po prejemu popolnega poročila o izvedbi **PŠI**.

Razen namenskih sredstev, ki jih prejme od ZDUS, lahko organizator **PŠI** pobere tudi prijavnino za kritje stroškov organizacije, ki jo praviloma določi Komisija PZDU za tekoče leto. Prijavnina se plača za vse člane ekip (vodja, tekmovalci + rezerva).

TEKMOVALNA PRAVILA

22. člen

Pravico do nastopa na **PŠI** in **DŠI** imajo le upokojenke in upokojenci, včlanjeni v DU, aktive in klube.

Na **DŠI** lahko tekmujejo le kolektivni člani ZDUS in tisti DU, klubi in aktivni upokojencev, ki imajo poravnano članarino.

Na **PŠI** in **DŠI** lahko nastopijo člani iz DU, ki imajo status upokojenca in imajo poravnano članarino do PZDU in ZDUS. Ob prihodu na

PŠI in **DŠI** so se člani ekip dolžni izkazati z ustrezno upokojsko izkaznico, s plačano članarino za tekoče leto ter izkaznico ZPIZ, v nasprotnem primeru ekipa izgubi pravico do nastopa. Tekmovalci ali tekmovalke lahko v tekočem letu nastopa samo za isto ekipo, uvrščeno na **PŠI** ali **DŠI**.

Določila tega člena morajo biti v celoti navedena v razpisu PŠI in DŠI!

23. člen

Organizator oziroma izvajalec **PŠI** ali **DŠI** je dolžan v razpisu tekmovanja upoštevati določbe teh Pravil in splošno veljavnih pravil športnih zvez v Republiki Sloveniji, ki so že uveljavljena na dosedanjih športnih igrah.

Pravila in napotki v razpisu za posamezne športne igre morajo biti navedena nedvoumno, razvidno in razumljivo.

24. člen

PŠI in **DŠI** se izvajajo v moški in ženski konkurenci, ekipno in posamezno. Moška ekipa je lahko mešana (ena ženska). Ženska, ki nastopa v moški ekipi, se v razvrstitvi posameznikov upošteva v moški konkurenci.

25. člen

Vodstvo tekmovanja sestavljajo:

- vodja tekmovanja,
- sodnik z licenco v posamezni panogi,
- ustrezno število tehničnih pomočnikov in
- delegat ZDUS, ki jim je lahko v pomoč.

26. člen

Pravila tekmovanja v posameznih športnih panogah so podrobneje navedena v **prilogi 1** teh Pravil.

27. člen

Vsi tekmovalci nastopajo na PŠI in DŠI na lastno odgovornost. Organizator je dolžan zagotoviti in objaviti obvestilo o udeležbi nastopajočih na lastno odgovornost. Organizator ob prijavi pobere tudi izjave nastopajočih, s katerimi potrjujejo, da nastopajo na lastno odgovornost.

28. člen

Morebitne pritožbe odda vodja ekipe vodi tekmovanja v petih minutah od ugotovitve sporne situacije, vendar pred nadaljevanjem tekmovanja, če je sporna situacija vplivala na rezultat in bi vplivala na nadaljnji potek tekmovanja.

VI. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

29. člen

Pravila ter njihove spremembe in dopolnitve pripravi Komisija za šport, rekreacijo in gibalno kulturo, v potrditev pa jih da Komisiji za kadrovske, organizacijske in statutarne zadeve. Pravila sprejme Upravni odbor ZDUS.

30. člen

Pravila začnejo veljati naslednji dan po sprejemu na Upravnem odboru ZDUS, objavi se jih v časopisu ZDUS Plus in na spletni strani ZDUS.

31. člen

Z dnem uveljavitve teh Pravil prenehajo veljati Pravila športnih iger Zveze društev upokojencev Slovenije, ki jih je sprejel Upravni odbor dne 24. 4. 2015.

Predsednik Komisije za šport,
rekreacijo in gibalno kulturo ZDUS
Mihael Prosen

Predsednik ZDUS
Janez Sušnik

Obvestilo o pričetku postopka za zbiranje predlogov za priznanja ZDUS za leto 2017

Na podlagi določb od 29. do 31. člena Pravilnika o priznanjih Zveze društev upokojencev Slovenije (prečiščeno besedilo z dne 7. 4. 2016) Komisija za kadrovske, organizacijske in statutarne zadeve razpisuje

POSTOPEK ZA ZBIRANJE PREDLOGOV ZA PRIZNANJA ZDUS ZA LETO 2017

Predlagatelji

Pri pripravi predlogov za priznanja ZDUS predlagatelji upoštevajte določbe Pravilnika o priznanjih (od 18. do 28. člena). **V obrazce za predlaganje priznanj je potrebno zahtevane podatke natančno in dosledno navesti. Obrazci so predpisani in so na voljo na spletni strani ZDUS: <http://www.zdus-zveza.si/priznanja-in-obrazci>.**

Roki za predložitev priznanj

1. **Predlagatelji društva upokojencev predložijo obrazložene predloge na predpisanih obrazcih na PZDU do vključno 31. 8. 2017, da poda soglasje zanje (29. člen Pravilnika).**
2. **PZDU tako pripravljene predloge in svoje predloge predložijo Komisiji za kadrovske, organizacijske in statutarne zadeve ZDUS do vključno 30. 9. 2017.**

Roke za vlaganje predlogov je potrebno spoštovati, **saj prepozno vloženi predlogov komisija ne bo upoštevala (31. člen Pravilnika).**

Zaradi lažje priprave predlogov razpisu **prilagamo izpis od 18. do 28. člena Pravilnika o priznanjih ZDUS**, celotno prečiščeno

besedilo Pravilnika o priznanjih ZDUS pa je na voljo na spletni strani ZDUS (www.zdus-zveza.si). Posebej opozarjamo na spremembe Pravilnika, ki jih je sprejel Upravni odbor ZDUS 12. 4. 2017, ki je v 23. člen dodal nov zadnji odstavek, ki se glasi:

Naziv in listina častnega člana ZDUS se lahko podeli letno največ dvema osebama.

Za društva upokojencev je rok za predložitev predlogov za priznanja na PZDU do vključno 31. 8. 2017. PZDU pa predloge na obrazcih s svojim soglasjem predložijo do vključno 30. 9. 2017 na tajnistvo@zdus-zveza.si ali ZDUS, Kebetova 9, 1000 Ljubljana s pripisom »priznanja 2017«.

*Predsednica komisije
Karolina Vida Rozman, l.r*

Izpis od 18. do 28. člena Pravilnika o priznanjih ZDUS (prečiščeno besedilo sprejeto 7. 4. 2016)

Pogoji za podelitev priznanj

18. člen

Prvo priznanje, ki ga ZDUS lahko podeli upokojencu je pisno priznanje ZDUS. Podeli se lahko članu upokojske organizacije, ki je že prejel priznanje društva oziroma kluba upokojencev ali PZDU in po preteku najmanj štiriletnega delovanja v upokojski organizaciji. Naslednja priznanja ZDUS, tudi posebna priznanja ZDUS upokojencem, se lahko podelijo po preteku štirih (4) let od prejema prejšnjega priznanja.

Šteje se, da je pogoj števila let izpolnjen, če preteče četrto leto v tekočem letu.

19. člen

Za podeljevanje priznanj ZDUS morajo pristojni organi upokojenskih organizacij, ki predlagajo podelitev, ob upoštevanju kriterijev, ki veljajo za posamezno priznanje, upoštevati tudi ustrezen časovni termin med enim in drugim priznanjem, pri čemer je potrebno upoštevati postopnost posameznih priznanj glede na pomembnost opravljene-ga dela.

Predlog, ki ne upošteva postopnosti dodeljevanja priznanj in časovne razmejitve, je po tem pravilniku ničen, razen v izjemah, ki jih ta pravilnik določa.

Kandidat, ki je predlagan za priznanje ZDUS, mora že imeti priznanje PZDU ali društva oziroma kluba upokojencev.

Vsako priznanje se kandidatu podeljujejo le enkrat. Kandidatu, ki je že prejel višje priznanje ni mogoče podeliti nižjega priznanja.

Priznanja ZDUS

Pisno priznanje ZDUS

20. člen

Pisno priznanje ZDUS se podeljuje upokojencem in organizacijam iz 2. člena pravilnika za več kot štiriletno uspešno delo na področjih iz 3. člena tega pravilnika, s katerim so pomembno prispevali k delu ZDUS in upokojenskih organizacij.

Prejemnik pisnega priznanja ZDUS mora pred tem prejeti najmanj eno priznanje društva, kluba ali pokrajinske zveze.

Pisno priznanje ZDUS se lahko podeli tudi tujim pravnim in fizičnim osebam za uspešno sodelovanje z upokojenskimi organizacijami.

21. člen

Mala plaketa ZDUS

Mala plaketa ZDUS se podeljuje upokojencu za več kot štiriletno uspešno delo s tem, da je bil v tem obdobju en mandat (4 leta) predsednik ali član organov upokojenske organizacije ali da je v tem obdobju vodil eno izmed področij delovanja društva kot npr.: humanitarno, socialno-zdravstveno, kulturno-umetniško, športno, športno-rekreativno, izobraževalno ali drugo področje in s tem pomembno prispeval k delovanju ZDUS in upokojenskih organizacij. Prejemnik male plakete ZDUS mora prejeti pred tem najmanj pisno priznanje ZDUS.

Mala plaketa se lahko podeli tudi organizacijam iz 2. člena za uspešno štiriletno sodelovanje na področjih iz 3. člena Pravilnika.

Mala plaketa ZDUS se lahko podeli tudi tujim pravnim in fizičnim osebam za uspešno sodelovanje z upokojenskimi organizacijami.

Velika plaketa ZDUS

22. člen

Velika plaketa ZDUS se podeljuje upokojencu za več kot osem letno uspešno delo s tem, če je bil v tem obdobju dva mandata (8 let) predsednik ali član organov upokojenske organizacije ali je v tem obdobju vodil eno izmed področij delovanja društva kot npr.: humanitarno, socialno-zdravstveno, kulturno-umetniško, športno, športno-rekreativno, izobraževalno ali drugo področje in s tem pomembno prispeval k delovanju ZDUS in upokojenskih organizacij.

Prejemnik velike plakete ZDUS mora prejeti pred tem najmanj malo plaketo ZDUS.

Velika plaketa ZDUS se lahko podeli tudi organizacijam iz 2. člena za uspešno osemletno sodelovanje na področjih iz 3. člena Pravilnika. Velika plaketa ZDUS se lahko podeli tudi mednarodnim oziroma tujim pravnim in fizičnim osebam za bistven prispevek pri sodelovanju z upokojenskimi organizacijami.

Naziv in listina častnega člana ZDUS

23. člen

Naziv in listina častnega člana ZDUS, v izjemnih primerih z nazivom funkcije, je najvišje priznanje ZDUS, ki se podeli za op-

ravljeno večletno delo in izjemne dosežke vodilnemu funkcionarju ZDUS ter vpliv teh na uspešno delovanje, razvoj, ugled in uveljavitev ZDUS.

Predlagatelj priznanja mora v vlogi opredeliti izjemne dosežke, ki jih je upokojenec dosegel in vpliv teh dosežkov na delo, ugled in uveljavitev ZDUS.

ZDUS lahko podeli priznanje Naziv in listina častnega člana ZDUS tudi posamezniku, ki ni član upokojenske organizacije, in sicer za izredne zasluge in za pomoč pri delovanju ZDUS.

Priznanje iz prvega odstavka tega člena se lahko podeli samo osebam, ki so pred tem prejele veliko plaketo ZDUS.

Predlog za priznanje predloži PZDU ali ZDUS Komisiji za kadrovske, organizacijske in statutarne zadeve.

ZDUS je dolžna častne člane vabiti na seje zbora članov ZDUS in druge svečanosti, ki jih organizira ZDUS.

NOVO: Naziv in listina častnega člana ZDUS se lahko podeli letno največ dvema osebam.

Posebna priznanja

Priznanje za zasluge ZDUS

24. člen

Priznanje za zasluge ZDUS se podeljuje upokojencem, fizičnim osebam in organizacijam za uspešno delo pri krepitevi ugleda in vloge upokojenske organizacije v družbi, kakor tudi za izredno delo ali materialni doprinos na področju humanitarne, socialne, zdravstvene, izobraževalne, kulturne, športne, promocijske ali druge dejavnosti upokojenske organizacije.

Priznanje se lahko podeljuje tudi za izjemno pomemben prispevek ali materialno pomoč pri izvedbi enkratnih aktivnosti.

Priznanje se podeljuje tudi drugim domačim ali tujim osebam, ki so s svojim izrednim delom odločno pripomogle k napredku in ugledu upokojenske organizacije.

Plaketa za zasluge ZDUS

25. člen

Plaketa za zasluge ZDUS se podeljuje upokojencem in organizacijam za izjemno uspešno delo pri krepitevi ugleda in vloge upokojenske organizacije v družbi, kakor tudi za izredno uspešno delo ali velik materialni doprinos na področju humanitarne, socialne, zdravstvene, izobraževalne, kulturne, športne, promocijske ali drugih dejavnosti upokojenske organizacije.

Plaketa se lahko podeljuje tudi za izjemno pomemben prispevek ali večjo materialno pomoč pri izvedbi enkratnih aktivnosti.

Plaketa se podeljuje tudi drugim domačim ali tujim osebam, ki so s svojim izrednim delom odločno pripomogle k napredku in ugledu upokojenske organizacije.

Priznanje prostovoljec ZDUS

26. člen

Priznanje prostovoljec ZDUS se podeljuje vsako leto upokojencu za celovito delovanje na prostovoljskem področju znotraj upokojenske organizacije in ga lahko prejmejo samo člani upokojenske organizacije.

Kriteriji za podelitev teh priznanj se določijo z aktom ali sklepom.

Priznanje ZDUS za dolgoletno in uspešno delovanje društev upokojencev

27. člen

Društvom, klubom in aktivom upokojencev se ob njihovih obletnicah aktivnega in uspešnega dela podeljuje posebne spominske plakete, in sicer:

- za 50 let – plaketa ZDUS za 50 let aktivnega in uspešnega delovanja;
- za 60 let – plaketa ZDUS za 60 let aktivnega in uspešnega delovanja;
- za 70 let – zlata plaketa ZDUS za 70 let aktivnega in uspešnega delovanja;

- za 80 let – biserna plaketa ZDUS za 80 let aktivnega in uspešnega delovanja;
- za 90 let – diamantna plaketa ZDUS za 90 let aktivnega in uspešnega delovanja;
- za 100 let – platinasta plaketa ZDUS za 100 let aktivnega in uspešnega delovanja.

Priznanja se delijo po potrebi, glede na število društev, ki v tekočem letu praznujejo posamezno obletnico.

Enake plakete se podeljujejo tudi pokrajinskim zvezam društev upokojencev ob obletnicah njihovega delovanja.

Priznanje ZDUS za dolgoletno in uspešno delovanje pevskih zborov in kulturnih skupin

28. člen

Pevskim zborom in kulturnim skupinam društev, klubov in aktivov upokojencev se ob njihovih obletnicah aktivnega in uspešnega dela podeljuje posebne spominske plakete, in sicer:

- za 10 let – plaketa ZDUS za 10 let aktivnega in uspešnega delovanja;
- za 20 let – plaketa ZDUS za 20 let aktivnega in uspešnega delovanja;

- za 30 let – plaketa ZDUS za 30 let aktivnega in uspešnega delovanja;
- za 40 let – plaketa ZDUS za 40 let aktivnega in uspešnega delovanja;
- za 50 let – plaketa ZDUS za 50 let aktivnega in uspešnega delovanja;
- za 60 let – plaketa ZDUS za 60 let aktivnega in uspešnega delovanja;
- za 70 let – zlata plaketa ZDUS za 70 let aktivnega in uspešnega delovanja;
- za 80 let – biserna plaketa ZDUS za 80 let aktivnega in uspešnega delovanja;
- za 90 let – diamantna plaketa ZDUS za 90 let aktivnega in uspešnega delovanja;
- za 100 let – platinasta plaketa ZDUS za 100 let aktivnega in uspešnega delovanja.

Na plaketi je poleg društva ali kluba ali aktiva upokojencev navedeno tudi ime oziroma naziv pevskega zbora ali kulturne skupine ter v tekstu navedeno, da se plaketa podeli za delovanje na kulturnem področju.

Priznanja se delijo po potrebi, glede na število pevskih zborov in kulturnih skupin, ki v tekočem letu praznujejo posamezno obletnico.

Komisija za kadrovske, organizacijske in statutarne zadeve

Vseslovenski projekt **zgodnjega odkrivanja demence**

ADAM

Pod vodstvom oddelka za bolezni živčevja ljubljanske nevrološke klinike se je 8. maja začel vseslovenski projekt zgodnjega odkrivanja demence Adam, ki je namenjen starejši populaciji od 60. do 90. leta. Pri prostovoljnih udeležencih bodo izvajali presejalne teste spominskih in miselnih sposobnosti, ki lahko nakažejo začetne faze demence.

Pobudnik projekta je družba za aplikativno nevroznanost Blckb. Direktor družbe Manuel Kuran je pojasnil, da bodo do 7. julija, ko se bo projekt Adam končal, vanj brezplačno vključili okoli 450 prostovoljcev iz celotne države. Poleg izvajanja presejalnih testov je namen projekta tudi ozaveščanje javnosti o naraščajoči problematiki demence.

S projektom želijo po Kuranovih besedah spodbuditi aplikativno znanstvenoraziskovalno delo, ki bo usmerjeno v razvoj novih, cenovno dostopnih in neinvazivnih metod za diagnostiko demence s pomočjo EEG-tehnologije. Cilj izvajalcev je, da bi Adam prerasel v učinkovit vsakoletni preventivni presejalni program za sistematično zgodnje odkrivanje demence po vzoru programov Svit, Dora in Zora.

Testiranja bodo izvajali v prostorih **Zveze društev upokojencev Slovenije**. Udeleženci bodo deležni celostne obravnave s pomočjo intervjujev, vprašalnikov in EEG-snemanja možganske aktivnosti. Obravnava posamezne osebe bo trajala dobro uro. Povratno informacijo bodo udeleženci prejeli po pošti v roku treh mesecev. Obenem jih bodo povabili, naj testiranje opravijo vsako leto.

Strokovni partner projekta Adam je oddelk za bolezni živčevja ljubljanske nevrološke klinike. "Demenca je grozeča epidemija 21. stoletja, kot je bila nekoč kuga," je opozoril nevrolog Zvezdan Pirtošek, ki bo nadziral projekt. Po ocenah Svetovne zdravstvene organizacije živi v svetu več kot 47,5 milijona ljudi z demenco. Epidemiološke napovedi govorijo, da se bo njihovo število v 25 letih več kot podvojilo.

V Sloveniji je število obolelih ocenjeno na več kot 32.000. Zanje skrbi okoli 100.000 svojcev, zdravstvenih in socialnih delavcev ter drugih. Predsednica združenja za pomoč pri demenci Spominčica Štefanija L. Zlobec izpostavlja, da demenca med vsemi boleznimi

predstavlja največje finančno breme za zdravstveni sistem. Pirtošek pojasnjuje, da je demenca še vedno neozdravljiva bolezen. Za zdaj so na voljo zgolj simptomatska zdravila, ki lahko po njegovih besedah "bolniku omogočijo, da še kakšno leto, dve ali tri živi lepše in ohranja stik s svojci". Sicer v svetovnih laboratorijih poteka intenzivno iskanje zdravil, ki bi ustavila napredovanje bolezni. Pirtošek je glede razvoja novih zdravil optimist.

STA

V projektu ADAM so bili presenečeni nad izjemnim odzivom prostovoljcev. Vsa mesta so že zasedena, zato zbirajo prijave za drugi val testiranja. Vse zainteresirane prostovoljce vabijo, da se za predvideno ponovno izvajanje testiranja v letu 2018 prijavijo preko spletne strani **www.projektadam.si** ali po elektronski pošti **info@projektadam.si**. Dodatne informacije dobite na spletni strani **www.zdus-zveza.si** ali na telefonski številki **01 519 41 17** (Zveza društev upokojencev Slovenije – Anja) od ponedeljka do petka med 8. in 16. uro. Prijavnico lahko izpolnite tudi na sedežu ZDUS, Kebetova ulica 9, Ljubljana.

Za seniorje 30 % popusta na izbrane pakete.

A1 Svobodni S

3 GB + klici
SMS
MMS

13 99 €*
na mesec

Telefoni že
od 1 € dalje.

Doro
6050

1 €

Samsung
Galaxy J3

1 50 €
x 24 mesecev

A1.si

*Senior ponudba na paketu A1 Svobodni S za 13,99 € že vključuje 30% popust in je znižana iz 19,99 €. Popust v višini 30% lahko Senior naročniki izkoristijo na izbranih paketih A1 Začetni ali A1 Svobodni in jo lahko izkoristijo vsi novi in po pogojih predčasnega nakupa telefona obstoječi naročniki - zasebni uporabniki A1. Senior ponudbo je možno aktivirati samo ob predložitvi pokojninske številke. Vsak naročnik ima lahko veljaven samo en Senior paket na eno davčno številko. Telefon in tablični računalnik je na voljo ob hkratni vezavi za 24 mesecev samo na izbranih prodajnih mestih A1. Posebna ponudba znižanih cen telefonov in tabličnih računalnikov ne velja za nakup preko spletne trgovine. Popust velja do 30. 6. 2017 oz. do razprodaje zalog in samo za naprave navedene v Senior ponudbi. Za pakete veljajo enaka splošna pravila paketov, ki so skupaj s cenami ostalih storitev, storitev v tujini, cenami izven zakupljenih količin ter pogoji ponovne vezave za obstoječe naročnike na voljo na 040 40 40 45, A1.si in na prodajnih mestih A1. Cene vsebujejo DDV.

Priznanje za Edvarda Kavčiča

Predsednik republike Borut Pahor in predsednik odbora za podelitev državnih priznanj na področju prostovoljstva Primož Jamšek sta 3. maja podelila državno nagrado in priznanja za prostovoljstvo za leto 2016. Nagrado je prejelo Društvo Zaupni telefon Samarijan, ki je v letih delovanja pomembno prispevalo k preventivi na področju duševnega zdravja. Priznanja na področju prostovoljstva pa so prejeli Društvo za zaščito živali Pomurje, Jolanda Grom Ravnikar, Edvard Kavčič, Tomaž Munda, Milan Ninič in David Razboršek.

Društvo Zaupni telefon Samarijan od 1996 z usposobljenimi prostovoljci izvaja program zaupni telefon za klic v duševni stiski. Posameznikom omogoča, da 24 ur na dan vse dni v letu pokličejo zaupno, brezplačno telefonsko številko. V 20 letih je 952 prostovoljcev opravilo več kot 500.000 pogovorov v skupni dolžini 139.000 ur. Trenutno društvo združuje 361 članov, od tega 220 prostovoljcev. Društvo je v letih delovanja veliko prispevalo k preventivi na področju duševnega zdravja in vzpostavljanju organiziranega prostovoljskega dela. Pomursko društvo za zaščito živali je priznanje prejelo za izjemno delo na področju varstva živali, Grom Ravnikarjeva, Kavčič in Ninič pa za izjemno delovanje na področju socialne dejavnosti. Munda je priznanje prejel za delo na področju civilne zaščite in reševanja, Razboršek pa za delo na področju zdravja ter vzgoje in izobraževanja. Pahor se je v nagovoru po podelitvi zahvalil nagrajencem, ki predstavljajo jagodni izbor prostovoljstva v minullem letu, in vsem prostovoljcem, ki s svojim ravnanjem dajejo pomemben navdih mladim ljudem za prihodnost. Pri tem je izpostavil veliko mero nesebičnosti in solidarnosti, s katero prostovoljci skrbijo za druge.

STA

Edvard Kavčič je član in častni predsednik DU Žirovnica, član UO PZDU Gorenjske, koordinator programa »Starejši za starejše« za Gorenjsko in predsednik Komisije za informatiko pri ZDUS. Priznanje je prejel za izjemne dosežke in dolgoletno prostovoljsko delo na področju socialne dejavnosti. Edvard Kavčič se je vključil v prostovoljstvo leta 1999 kot predsednik Društva upokojencev Žirovnica. V okviru društvenega socialnega programa je uvedel vsakoletno srečanje z občani, starimi nad 80 let, bil je pobudnik novoletnih obiskov v domovih za starejše ter obiskov predstavnika društva in občine ob rojstnem dnevu starejših nad 95 let. O različnih dodatnih programih za starejše je Edvard Kavčič pričel razmišljati že leta 2003, s strokovno okroglo mizo je uspel zblížiti najrazličnejše akterje. Leto kasneje se je priključil ideji za vzpostavitev programa »Starejši za starejše« v okviru Zveze društev upokojencev Slovenije. Njegovo društvo upokojencev je bilo eno izmed prvih, ki se je programu pridružilo, Kavčič pa je postal pokrajinski koordinator za Gorenjsko. V program je uspel vključiti 26 gorenjskih društev, v okviru katerih deluje 379 prostovoljcev. Aktiven je v Gorenjski pokrajinski zvezi upokojencev, v preteklem letu je bil pobudnik ustanovitve socialne komisije. S svojim zavzetim delom in idejami je vsa leta nepogrešljiv član vodstva programa in tudi predsednik komisije za informatiko. Velike zasluge ima pri tem, da danes vsaj 600 koordinatorjev in prostovoljcev beleži stanje o starejših s pomočjo programa, ki ga je razvijal skupaj s programerji.

Edvardu Kavčiču iskreno čestitajo člani DU Žirovnica z željo, da bi bil še dolgo tako uspešen na tako plemenitem področju, kot so humanitarne in prostovoljske dejavnosti. Čestitkam Edvardu Kavčiču in ostalim nagrajencem se pridružuje tudi vodstvo ZDUS.

*Zdravko Malnar,
predsednik DU Žirovnica*

Nasilje za štirimi stenami

Živim na vasi, kjer se med seboj poznamo, vsaj mislila sem, da je tako. Vsak dan grem mimo kmetije, ki je na zunaj urejena, in nikoli mi ni prišlo na misel, da bi lahko bilo pri tej hiši kaj narobe. Pa je nekega dne prišel gospodar kmetije ves v modricah in me zaprosil, da mu pomagam, ker ne more več naprej. Žena, ki je kar precej mlajša, mu je obrnila hrbet, otroci, trije sinovi, pa ga pretepajo. Prišlo je tako daleč, da je odšel brez vsega od doma živet k svojemu bratu.

Do tedaj nisem prestopila praga policije, tokrat pa sem ga morala večkrat kot priča, ker sem ga – vsega v modricah – odpeljala k zdravniku. Sodelovala sem tudi s centrom za socialno delo in uspelo nam je, da je možakar sedaj spet doma. Svoji so namreč ugotovili, da bodo ob polovico kmetije, katere lastnik je oče oziroma mož. Sedaj ni opaziti, da se nasilje nadaljuje, pa kaj, ko nikoli ne vemo, kaj se dogaja v družini za štirimi stenami.

Prostovoljka programa SzS

Praznično v hrastniški knjižnici

Na zboru članov Društva upokojencev Hrastnik, ki je bil 23. marca, so delo v programu Starejši za starejše pohvalili. V desetih letih se je v program vključilo 1248 občanov, starejših od 69 let. Lani je bilo opravljenih 1964 obiskov, razdeljenih 559 paketov pomoči in za vse to opravljenih 3013 prostovoljnih ur. Z veseljem in ponosom lahko rečemo, da je program med seniorji prepoznaven, da smo si s svojim delom pridobili zaupanje in zato vključeni v program radi in v velikem številu pridejo tudi na naši dve prireditvi, za kateri nam ljubeznivo odstopijo prostor v knjižnici Antona Sovreta.

Prvo letošnje prireditev smo 24. marca pripravili v počastitev dneva žensk in materinskega dne. V dobro uro trajajočem kulturnem programu je bilo vsega po malem: petje otrok in moškega zbora, recitacije, kratka nagovora župana Mirana Jeriča in predsednika DU Franja Krsnika, glasba, smeh in lepe misli. Program je kot vedno povezovala naša koordinatorka Branka Roglič. Otroci iz vrtca Sonček so nas kot pravi sončki razveselili in raznežili s svojim

petjem. Recitaciji Mateja Kaiserja je vedno prijetno prisluhniti, saj njegov glas kar poboža dušo. Učenci hrastniške glasbene šole, tokrat je bil to trio trobent, so s svojim igranjem napolnili ves prostor. Med nastopajočimi so bili tudi učenci OŠ narodnega heroja Rajka iz Hrastnika, dva recitatorja s pesmima o mamah, slišali pa smo tudi najbolj ganljiv odlomek iz Prežihovih Solzic in hudomušno zgodbo Vinka Möderndorferja Kakšen je ata. Z moškim pevskim zborom Svoboda, ki je prav tako reden gost na naših marčnih prireditvah, smo že tako domači, da večina vsaj po tihem pritegne zraven. Ko sta pred zbrane stopili Jožica Hriberšek in Mira Sajovic, smo že v naprej vedeli, da se bomo nasmejali do solz. Tokratni skeč Pri zdravniku je bil prav lušten in hudomušno nagajiv.

Za prijeten zaključek smo vsaki od udeleženk podarili čestitko, ki so jo izdelali učenci OŠ narodnega heroja Rajka pod mentorstvom Andreje Peterlin, ter rdeč nagelj, ki za to generacijo še vedno pomeni simbol slovenstva in boja za enakopravnost. Lepo je bilo, zato se že zdaj veselimo naslednjega srečanja.

Joži Umek

Srečanje z Milanom Kučanom

Člani Kluba upokojenih delavcev Ministrstva za notranje zadeve (MNZ) Maksa Perca Maribor so se 22. aprila srečali s prvim predsednikom Republike Slovenije Milanom Kučanom. Poslanstvo članov kluba, njihove vrednote, cilje ter organiziranost in delo je nekdanjemu predsedniku države predstavil Mirko Ploj, predsednik kluba.

Na srečanju, ki ga je moderiral član kluba Jožef Grah, je Milan Kučan govoril o visoki stopnji zaupanja v slovensko milico v začetkih demokracije, o procesih osamosvajanja in osamosvojitveni vojni. Povedal je, kaj je kot človek in državnik čutil ob izrečenih znamenitih besedah: »Danes so dovoljene sanje, jutri je nov dan.« Zanimiva vprašanja so mu zastavili predvsem tisti člani, ki so se imeli priložnost srečati z njim v povsem drugačnih okoliščinah, v času osamosvojitvene vojne leta 1991 na mednarodnem mejnem prehodu Šentilj.

Ni se izognil niti odgovoru na vprašanje o spravi, kot večni temi v slovenskem političnem prostoru. Seznanil jih je z urejenostjo pravic bivšega predsednika Republike v Sloveniji v primerjavi s

soslednjimi državami. Govoril pa je tudi o svojem Prekmurju, o »vlogi« moža, očeta in sedaj upokojenca. Zelo zanimivo srečanje je potekalo v sproščenem ozračju.

M. P.

EURAG o seniorskem turizmu

ZDUS je članica najstarejše mednarodne organizacije starejših EURAG, ki bo jeseni praznovala 55. obletnico ustanovitve. Letošnje srečanje je bilo v letoviškem mestu Darlowo na Poljskem. Tema letošnje konference je bil seniorski turizem oz. »srebrni« turizem (v angleščini »silver tourism«), kot tudi imenujejo turizem za starejše, nekateri pa uporabljajo izraz »starosti prijazen turizem«. Zato sem ZDUS tokrat zastopala Alenka Ogrin, koordinatorka projekta DiscOver55, ki se ukvarja z razvojem turistične ponudbe za starejše zunaj sezone. Organizatorji konference so povabili turistične strokovnjake in predstavnike turizma iz vse Poljske. Člani EURAG smo bili posebni gostje in predstavili smo, kako

je v naših državah poskrbljeno za letovanja in izlete za starejše. Kot predstavnica ZDUS sem predstavila našo organizacijo, aktivnosti naših društev pri organizaciji izletov za naše člane in letovanja naših članov ter ponudbo hotela Delfin. Še posebej pa sem predstavila mednarodni projekt DiscOver55, v katerem smo skupaj s hotelom Delfin pripravili zanimive pakete za starejše goste v Izoli, skupina starejših iz ZDUS pa je preizkusila turistično ponudbo, ki so jo pripravili kolegi iz partnerske organizacije v Avstriji. Drugi dan je bil posvečen predvsem zasiedanju generalne skupščine EURAG in pripravam na svečano obeležitev obletnice, ki bo na Dunaju 1. oktobra 2017, na mednarodni dan starejših.

A.O.

Bralnica Zdus plus priporoča

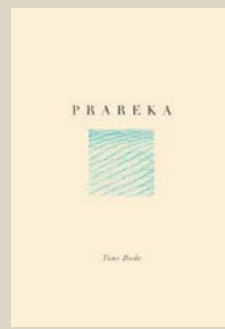
Ana Schnabl
Razvezani,
zbirka zgodb

Manca G. Renko
Lastno življenje,
biografija

Tone Rode
Prareka,
poezija

www.bilobil.si

IZBOLJŠANA PREKRIVITEV

Bilobil vsebuje izvleček iz listov Ginkga bilobe.

Bilobil®

Vaš um v vrhunski formi.

Redna uporaba Bilobila:

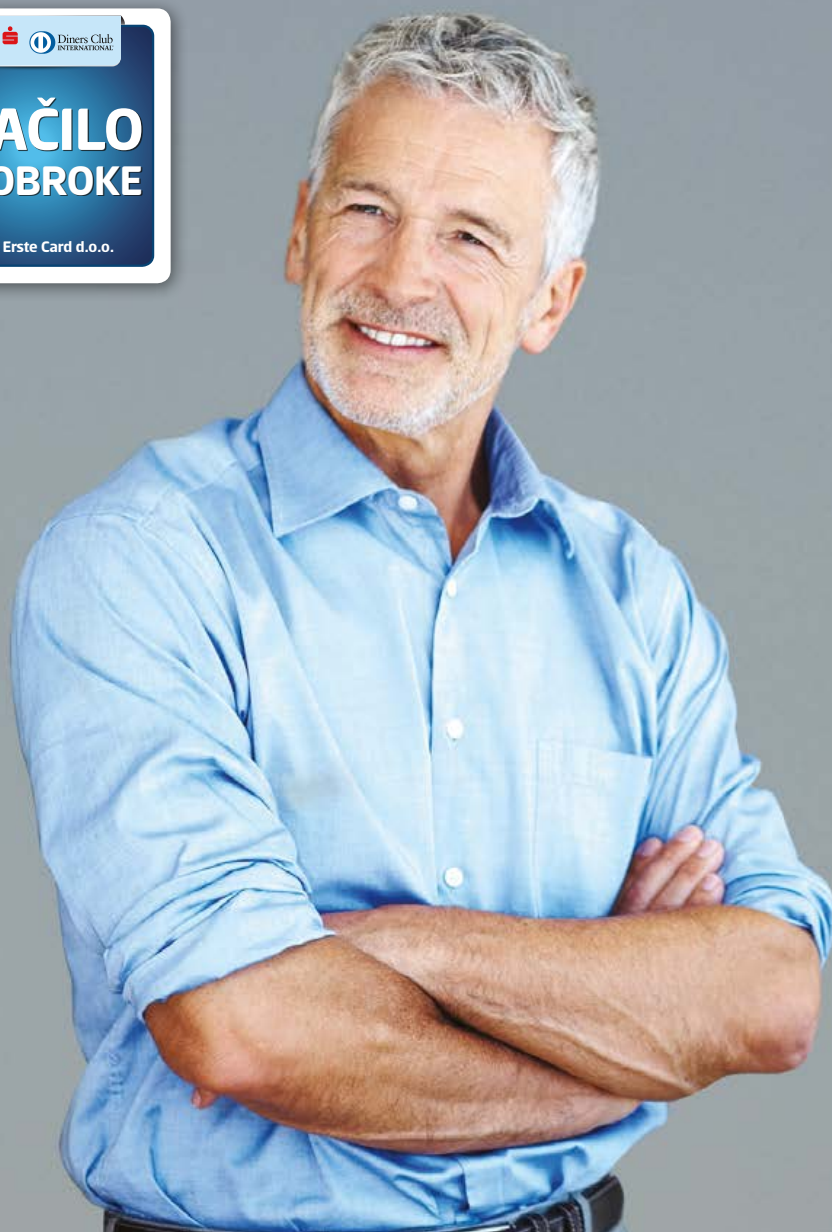
- ➔ razširi krvne žile in izboljša pretok krvi v možganih,
- ➔ krepi delovanje možganskih celic, saj izboljša izrabo kisika in glukoze,
- ➔ varuje možganske celice pred škodljivimi vplivi radikalov.

KRKA

Pred uporabo natančno preberite navodilo!
O tveganju in neželenih učinkih se posvetujte
z zdravnikom ali s farmacevtom.

Upokojenci, za vas smo pripravili posebne popuste na različnih prodajnih mestih.

do -20%

Big Bang

do -30%

Thermana Laško

do -10%

Tosama

-20%

Optika Sentina

-10%

Hotel Delfin

In še več...

PRIJAVNICA:

Da, želim kartico Diners Club ZDUS.

Naziv društva upokojencev:

Ime in priimek:

Tel.: e-naslov:

S podpisom soglašam, da družba Erste Card d.o.o. zgoraj navedene podatke obdeluje z namenom posredovanja ponudbe za kartico Diners Club Zdus ter s tem namenom z menoj vzpostavi stik preko zgoraj navedene telefonske številke oziroma elektronskega naslova.

Podpis prosilca:

X

KARTICA DINERS CLUB — ZDUS PREPROSTO ZA VSAKEGA UPOKOJENCA!

Pridružite se več kot 64.000 zadovoljnim uporabnikom kartice Diners Club.
Brez menjave banke.

Izpolnjeno prijavnico pošljite na sedež podjetja Erste Card, d. o. o., Dunajska 129, 1000 Ljubljana ali skenirano pošljete prek elektronske pošte na naslov: prijavnica@erstecard.si